

ΜΑΡΑ ΝΤΟΝΑ

ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

η αλήθεια μου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τόσο πολύ τρελός δεν ήμουν, σωστά;

**Σας μιλάει ο Ντιέγκο Αρμάντο Μαραντόνα, ο άνθρωπος
που έβαλε δύο γκολ στην Αγγλία κι ένας από τους λίγους
Αργεντινούς που ξέρουν πόσο βαρύ είναι
το Παγκόσμιο Κύπελλο...**

Δεν ξέρω γιατί, αλλά, όπως μου συνέβη κι άλλες φορές με άλλες φράσεις –όπως εκείνο το «Η μπάλα δε λεκιάζεται», την ημέρα του τιμητικού αγώνα στο Μπομπονέρα–, μου ήρθε αυτή, «Τόσο πολύ τρελός δεν ήμουν, σωστά;», για να χαιρετήσω την οικογένειά μου τα τελευταία Χριστούγεννα, του 2015, τα πρώτα που περνούσαμε όλοι μαζί στο σπίτι που είχαμε πάντα, στη Βίγια Ντεβότο, αν και χωρίς τους αγαπημένους μου γέρους, τον δον Ντιέγκο και τη δόνια Τότα. Πολλοί πιστεύουν ακόμα ότι αυτές τις φράσεις μου τις γράφει κάποιος. Μα όχι, στ' αλήθεια όχι. Βγαίνουν απ' την καρδιά κι ανεβαίνουν στο κεφάλι μου. Εκείνη τη νύχτα κοίταξα τον ουρανό και τους ευχαρίστησα για όλα όσα μου είχαν δώσει στη ζωή, που ήταν πολύ πολύ περισσότερα απ' αυτά που τους είχα δώσει εγώ. Μου έδωσαν όλα όσα είχαν, όλα. Και με στήριξαν πάντα, και στα καλά και στα άσχημα. Και, κοίτα, μου έτυχαν πολλά άσχημα, έτσι;...

Τη νύχτα εκείνη κάποιος, δε θυμάμαι ποιος, μου χάρισε ένα αντίγραφο του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Κι εκεί, καθώς ξανακρατούσα στα χέρια μου εκείνο το επίχρυσο

τρόπαιο, καθώς το λίκνιζα και πάλι σαν να ήταν μωρό, συνειδητοποίησα ότι είχαν περάσει σχεδόν τριάντα χρόνια από τη μέρα που σήκωσα το αληθινό Κύπελλο στο Μεξικό. Και συνειδητοποίησα επίσης ότι εκείνη η χαρά πρέπει να ήταν ένα από τα καλύτερα δώρα που είχα κάνει στους γέροντες μου. Το καλύτερο δώρο. Για εκείνους και για όλους τους Αργεντινούς. Γι' αυτούς που μας στήριξαν... αλλά και γι' αυτούς που δε μας στήριξαν. Αφού τελικά ο κόσμος, όλος ο κόσμος, βγήκε να πανηγυρίσει.

Και συνειδητοποίησα επίσης ότι, όσο περνάει ο καιρός, το Κύπελλο αυτό γίνεται όλο και πιο βαρύ. Έπειτα από τρεις δεκαετίες αυτά τα λίγο παραπάνω από έξι κιλά χρυσός μοιάζουν κιόλας τόνοι. Και δε χαίρομαι που από το 1986 δεν το ξανασήκωσε άλλος Αργεντινός ποδοσφαιριστής, να το ξεκαθαρίσουμε. Θα ήμουν προδότης αν το έκανα. Όπως θα ήμουν προδότης κι αν δε διηγίμουν τώρα όλα όσα ζήσαμε εκείνες τις μέρες έτσι όπως μου βγαίνει, όπως το αισθάνομαι. Γιατί έτσι μιλάω εγώ, έτσι μιλάει ο Μαραντόνα. Όπως θα πω κάμποσες φορές σε τούτη τη διήγηση, μ' έχουν χτυπήσει σε πολλά σημεία όλ' αυτά τα χρόνια, αλλά όχι στη μνήμη.

Παρ' όλα αυτά, ναι, το παραδέχομαι, υπάρχουν πράγματα που τα βλέπω διαφορετικά τριάντα χρόνια αργότερα. Νομίζω πως έχω δικαίωμα. Έχω αλλάξει πολύ, είναι αλήθεια, και πολλοί μιλάνε για τις αντιφάσεις μου. Αλλά σε κάτι δεν έχω αλλάξει ούτε αντιφάσκω: Όταν αποφάσιζα να παίξω για έναν συγκεκριμένο σκοπό, το έκανα και τα έδινα όλα. Γι' αυτό λέω σήμερα ότι θα μου άρεσε, έπειτα από τόσα χρόνια, ο [Κάρλος Σαλβαδόρ] Μπιλάρδο να έκανε για μένα το ίδιο που έκανα εγώ για εκείνον τη στιγμή που έπρεπε. Τίποτ' άλλο. Να έπαιζε

για μένα όπως έπαιξα εγώ για εκείνον. Γιατί ξέρει καλύτερα απ' τον καθένα πώς τον υπερασπίστηκα στον πόλεμο των μενοττιστών* κατά των μπιλαρδιστών και των μπιλαρδιστών κατά των μενοττιστών. Έπαιξα για έναν συγκεκριμένο στόχο που θα έπρεπε να είναι στόχος όλων. Έβαλα την αργεντίνικη φανέλα πάνω από τις προσωπικές μου συμπάθειες, παρότι ο «Φλάκο»** Μενόττι είχε πάντα μια θέση στην καρδιά μου, ακόμα και αν δεν το έχω παραδεχτεί ποτέ δημόσια.

Τα υπόλοιπα είναι ιστορία. Και καθένας τα θυμάται όπως τα νιώθει, όπως του βγαίνει. Γι' αυτό λέω ότι αυτή είναι η αλήθεια μου, η δική μου αλήθεια. Γιατί καθένας έχει τη δική του.

Το μόνο που μπορώ να φωνάξω ώστε να το ακούσουν όλοι και το μόνο που μπορώ να γράψω ώστε να το διαβάσουν όλοι είναι ότι ποτέ δεν ξεχνάω πως, όταν έλεγα ότι θα ήμασταν πρωταθλητές, με παίρνανε για τρελό. Εντάξει, τόσο πολύ τρελός δεν ήμουνα, σωστά; Τελικά βγήκαμε πρωταθλητές.

Αυτό που θα σας διηγηθώ εδώ είναι το τι κάναμε για να βγούμε πρωταθλητές.

Πολλοί με ρωτάνε γι' αυτή τη διάσημη φράση που είπα όταν ήμουν ένας Σεμπογίτα*** και ήδη με μια παρέα παιδιών είχαμε τραβήξει την προσοχή του Φράνσις Κορνέχο. Θα μ' έχουν δει πολλές φορές. Βγήκα στην ασπρό-

* Οι υποστηρικτές του Αργεντίνου προπονητή ποδοσφαίρου Σέσαρ Λουίς Μενόττι, με τον οποίο η χώρα είχε κερδίσει το Παγκόσμιο Κύπελλο το 1978. (Σ.τ.Μ.)

** «El Flaco» στο πρωτότυπο, «Αδύνατος», «Κοκαλιάρης». (Σ.τ.Μ.)

*** «Los Cebollitas», «Τα Κρεμμυδάκια», ήταν το όνομα της παιδικής ομάδας της Αργεντίνος Τζούνιορς. (Σ.τ.Μ.)

μαυρη τηλεόραση –περισσότερο μαύρη παρά άσπρη στην περίπτωσή μου– και είπα: «Το πρώτο μου όνειρο είναι να παίξω σ’ ένα Μουντιάλ, και το δεύτερο είναι να κερδίσω...». Δεν πρόλαβα να τελειώσω, κάποιος μ’ έκοψε στη μέση – και όλοι νόμισαν ότι εννοούσα να κερδίσω το Παγκόσμιο Κύπελλο. Ενώ στην πραγματικότητα αυτό που είπα ήταν ότι ήθελα να κερδίσω το πρωτάθλημα παιδων με τους συμπαίκτες μου, με τους φίλους μου! Το βίντεο, ολόκληρο, κυκλοφόρησε πριν λίγο καιρό. Για μένα το πρωτάθλημα παιδων ήταν σαν την εθνική ομάδα... Μα πώς θα ’λεγα ότι θα έβγαινα πρωταθλητής κόσμου, αφού ούτε τηλεόραση δεν είχα;! Αυτό πρέπει να έγινε πριν από το Μουντιάλ του ’74, ιδέα δεν είχα... Έτσι είναι τα πράγματα, πολλές φορές.

Πώς θα μπορούσα να φανταστώ π.χ. ότι θα διηγίόμουν από ένα μέρος σαν το Ντουμπάι όλα όσα κάναμε στο Μεξικό πριν από τριάντα χρόνια; Από το Ντουμπάι! Από τη Βίγια Φιορίτο στο Ντουμπάι, έτσι ήταν όλη μου η ζωή. Και το πόσο ευγνώμων θα ήμουν σε αυτούς εδώ τους ανθρώπους που μου άνοιξαν τις πόρτες όταν μου τις έκλειναν ακόμα και στην ίδια μου τη χώρα... Μου έδωσαν δουλειά, μου έδωσαν αγάπη, και μου έδωσαν χρήματα επίσης. Αλλά, πάνω απ’ όλα, εγώ προσαρμόστηκα σε αυτούς κι όχι αυτοί σ’ εμένα. Μου έδωσαν ηρεμία όταν τη χρειαζόμουν περισσότερο απ’ οτιδήποτε, γιατί ήρθα πολύ στεναχωρημένος με όλα όσα είχαν συμβεί το 2010, μετά το Μουντιάλ στη Νότιο Αφρική.

Μου αρέσει να κάθομαι μπροστά σε μία από τις τόσες τηλεοράσεις που έχω στο σπίτι μου εδώ στο Παλμ Τζουμείρα και να βλέπω αγώνες ποδοσφαίρου από κάθε γωνιά του κόσμου, από την Ιταλία μέχρι την Αγγλία.

Βλέπω τα πάντα. Και τώρα κάθομαι και ξαναβλέπω τους αγώνες από το Μεξικό του '86...

Αν θέλετε το πιστεύετε, αλλά δεν τους έχω ξαναδεί ποτέ στη ζωή μου.

Καλά, τα γκολ εναντίον της Αγγλίας ναι, χίλιες φορές, γιατί χίλιες φορές τα έχουν προβάλει και χίλιες φορές μού τα έχουν δείξει. Αλλά τους άλλους αγώνες όχι. Είναι η πρώτη φορά. Κι όταν τους ξαναβλέπω, λεπτό το λεπτό, νιώθω ξανά τον πόνο από τις κλοτσιές των Κορεατών, απολαμβάνω ξανά τη μονομαχία με τους Ιταλούς, ξαναμεθάω κόντρα στους Βούλγαρους, ξανανιώθω ότι έκανα μαγικά κατά των Ουρουγουανών, ξαναβλέπω ότι πέταγα κατά των Βέλγων και απολαμβάνω και πάλι το πώς πανηγυρίσαμε όταν κερδίσαμε τους Γερμανούς. Τα ξαναβλέπω όλα, κι αυτό δεν κάνει τίποτ' άλλο από το να μου φέρνει αναμνήσεις επί αναμνήσεων.

Δικές μου αναμνήσεις, έτσι; Ο καθένας θυμάται την όλη ιστορία όπως θέλει. Εγώ τη θυμάμαι έτσι. Θυμάμαι ότι ετοιμάστηκα για να απογειωθώ. Και απογειώθηκα. Εκπλήρωσα αυτό που είχα πει. Κι έπαιξα καθαρά, ακόμα και αν οι άλλοι έπαιζαν βρόμικα. Εμένα τα ναρκωτικά με έκαναν χειρότερο παίκτη, όχι καλύτερο. Ξέρεις τι ποδοσφαιριστής θα ήμουν άμα δεν είχα αρχίσει τα ναρκωτικά; Θα ήμουνα για πολλά πολλά χρόνια ο Μαρραντόνα του Μεξικού. Ήταν η στιγμή της μεγαλύτερης ευτυχίας που ένιωσα ποτέ μέσα στο γήπεδο.

Στο Μεξικό έβαλα την επιθυμία μου να κερδίσω το Παγκόσμιο Κύπελλο πάνω από οτιδήποτε άλλο. Άφησα στην άκρη τη Νάπολι, άφησα στην άκρη τις προσωπικές προτιμήσεις μου, έδωσα στην οικογένειά μου να καταλάβει ότι αυτή ήταν η ευκαιρία μου. Μίλησα και ξανα-

μίλησα με τους συμπαίκτες μου ώστε όλοι να αισθανθούν το ίδιο... Και είναι το μήνυμα που αφήνω στον Μέσσι και στους Μέσσι που θα έρθουν, μακάρι, μετά τον Λίο.

Όταν έρχονταν και με ρωτούσαν για ποιο λόγο ήμασταν εκεί, με το που εγκατασταθήκαμε στο κέντρο προπόνησης, όπου είχαμε αρχίσει να προπονούμαστε όπως ήθελα εγώ –ό-πως ή-θε-λα ε-γώ!–, απαντούσα: «Για να γίνουμε πρωταθλητές κόσμου». Κι όταν με ρωτούσαν για ποιο λόγο βρισκόμουν εγώ εκεί, έλεγα: «Για να αποδείξω ότι είμαι ο καλύτερος του κόσμου». Δεν ήταν από κομπασμό, όχι. Ήταν από καθαρή αυτοπεποίθηση. Και για να μεταδώσω αυτοπεποίθηση σε όλους τους άλλους. Δεν πίστευαν σε εμάς; Δεν πίστευαν σ' εμένα; Ας πρόσεχαν, γιατί εμείς πιστεύαμε στους εαυτούς μας, εγώ, ναι, πίστευα. Ο τρελός Μαραντόνα πίστευε.

Όταν έκαναν την ίδια ερώτηση στον Πλατινί, απαντούσε: «Δεν ξέρω, πρέπει να δούμε το θέμα του υψόμετρου». Όταν έκαναν την ίδια ερώτηση στον Ζίκο, απαντούσε: «Δεν ξέρω, δεν είμαι καλά με το γόνατό μου κι η ομάδα πρέπει να δέσει». Όταν ρωτούσαν τον Ρουμμενίγκε, το ίδιο. Ήταν οι αντίπαλοί μας, οι αντίπαλοί μου.

Μπορούν να πουν οτιδήποτε για μένα. Αλλά, όταν βλέπω κάτι στον νου μου, το πετυχαίνω. Και με την μπάλα στα πόδια, πάντα ένιωθα ότι θα πετύχαινα αυτό που έβαζα στον νου μου. Ο Βαλντάνο μου έλεγε πως, όταν ακούμπαγα την μπάλα, έμοιαζε σαν να της έκανα έρωτα. Κάτι τέτοιο, πράγματι, συνέβαινε...

Ότι φοβόμουν, φυσικά και φοβόμουν! Όταν αισθάνεσαι ότι υπάρχει τόσος κόσμος πίσω σου που περιμένει να πραγματοποιήσεις ένα όνειρό του, έχεις φόβο, πώς να μην έχεις;

Κάτι τέτοιες στιγμές, και στο Μουντιάλ υπήρξαν δύο, πριν από τον τελικό π.χ., σκεφτόμουν την Τότα, τη γριά μου. Κι έλεγα – το έλεγα, δεν το σκεφτόμουν: «Έχω χεστεί πάνω μου, Τότα, έλα να με βοηθήσεις, σε παρακαλώ...». Αλλά η Τότα δεν επρόκειτο να έρθει, γιατί ήταν στο Μπουένος Άιρες. Εγώ της είχα ζητήσει να μείνει εκεί, να μείνουν όλοι εκεί, εκτός από τον γέρο μου, γιατί το μόνο που με ενδιέφερε ήταν να παίζω συγκεντρωμένος. Να παίζω και να κερδίζω. Αυτό μ' έκανε ευτυχισμένο.

Ήμουν ένα παιδί. Κι εξακολούθω να είμαι ένα παιδί. Θυμάμαι καλά ότι εκείνο το Μουντιάλ, μπορείς να το ψάξεις, το αφιέρωσα σε όλα τα παιδιά του κόσμου. Ήταν το πρώτο που είπα στη συνέντευξη Τύπου στο Αζτέκα όταν με ρώτησαν σε ποιον το αφιέρωνα. Σε όλα τα παιδιά του κόσμου, απάντησα και τους έστειλα ένα φιλί.

Πριν από αυτό, πριν από τους πανηγυρισμούς με την υπόλοιπη ομάδα, είχα συναντηθεί με τον Καρμάντο, τον Σαλβατόρε Καρμάντο, τον Ναπολιτάνο φυσιοθεραπευτή που είχε έρθει μαζί μου. Μου έδωσε ένα φιλί στο μέτωπο και μου είπε: «Ντιέγκο, είσαι πρωταθλητής κόσμου, είσαι πρωταθλητής κόσμου... Αντιλαμβάνεσαι τι σημαίνει αυτό;». «Όχι. Αντιλαμβάνομαι μόνο ότι είμαι ο πιο ευτυχισμένος άνθρωπος του κόσμου» του απάντησα.

Πολλά πολλά χρόνια αργότερα, τριάντα, καταλαβαίνω επιτέλους ότι το να είσαι ευτυχισμένος σημαίνει να κάνεις ευτυχισμένους τους άλλους. Και πιστεύω πως οι Αργεντινοί ήταν ευτυχισμένοι με αυτό που καταφέραμε στο Μεξικό. Μπορεί να έχω κάνει πολλές μαλακίες –που πράγματι έχω κάνει–, αλλά κανέναν, ποτέ, δεν πρόκειται

να ξεχάσει ότι έβαλα δύο γκολ στους Άγγλους, με την πληγή των Μαλβίνων ακόμα ανοιχτή, κι ότι σήκωσα το Παγκόσμιο Κύπελλο, που κανένας Αργεντινός δεν έχει ξανασηκώσει μέχρι σήμερα.

Ποτέ κανένας δε θα το ξεχάσει αυτό. Ούτε εγώ.

Για κάθε περίπτωση όμως πρόκειται να ξαναδιηγηθώ την ιστορία του Μουντιάλ του '86. Με τον τρόπο μου, που σίγουρα είναι διαφορετικός από των υπολοίπων. Γι' αυτό σας λέω, σας γράφω, σας επαναλαμβάνω ξανά και ξανά: Σας μιλάει ο Ντιέγκο Αρμάντο Μαραντόνα, ο άνθρωπος που έβαλε δύο γκολ στην Αγγλία κι ένας από τους λίγους Αργεντινούς που ξέρει πόσο βαρύ είναι το Παγκόσμιο Κύπελλο...

1

Η ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΥ ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΗΘΕΛΕ

Όταν πια έμεναν μόνο μέρες για το Μουντιάλ, τον Απρίλη του '86, η χώρα αντιμετώπιζε προβλήματα πολύ πιο σημαντικά από την εθνική ομάδα. Αλλά, εντάξει, έτσι είμαστε, έτσι ήμασταν. Η πολιτική πάντα ανακατευόταν με το ποδόσφαιρο, πάντα το χρησιμοποιούσε, και δυστυχώς θα συνεχίσει πάντα να το κάνει. Τότε λοιπόν ο πρόεδρος Ραούλ Αλφονσίν είχε δηλώσει ότι δεν του άρεσε πώς έπαιζε η Εθνική, και μετά απ' αυτό οι ψίθυροι ότι η κυβέρνηση ήθελε να διώξει τον Μπιλάρδο και να βάλει άλλον άρχισαν να γίνονται όλο και πιο δυνατοί. Πράγματι, μια μέρα μού τηλεφωνάει ο Ροδόλφο Ο'Ρέιλλυ, που μαζί με τον Οσβάλντο Οτέρο δούλευε για την κυβέρνηση στον χώρο του αθλητισμού, και μου λέει:

«Πρόκειται να διώξουμε τον Μπιλάρδο...».

Ήταν έντεκα τη νύχτα στην Ιταλία. Χτύπησε το τηλέφωνο, πράγμα πολύ περίεργο, και μου το έδωσαν. Το πρώτο πράγμα που είπα ήταν:

«Συγγνώμη, αλλά πώς βρήκατε τον αριθμό του τηλεφώνου μου;».

«Καλά, εμείς στην κυβέρνηση έχουμε ολωνών τους αριθμούς, δεν το ήξερες;»

«Α, ναι; Δε σας γνωρίζω ούτε καν φατσικά, και νομίζετε ότι μπορείτε να μου τηλεφωνάτε σπίτι μου στις έντεκα τη νύχτα; Ξέρετε ότι είναι έντεκα τη νύχτα εδώ πέρα; Και θα σας πω και κάτι άλλο, πολύ πιο σημαντικό...»

«Συγγνώμη, Ντιέγκο. Τι θέλεις να πεις;»

«Αν διώξετε τον Μπιλάρδο, να λάβετε υπόψη σας ότι διώχνετε κι εμένα. Λοιπόν, αν δεν το καταλάβετε καλά, δε διώχνετε έναν. Διώχνετε δύο. Αν φύγει αυτός, φεύγω κι εγώ».

Και του το έκλεισα.

Το λέω αυτό τώρα για να το ξεκαθαρίσω μια και καλή: Εγώ δε μαχαίρωσα πισώπλατα τον Μπιλάρδο όταν μου τηλεφώνησαν από την κυβέρνηση για να τον διώξουν και για αντάλλαγμα εκείνος πολλά χρόνια αργότερα, σχεδόν τριάντα, με πρόδωσε.

Εκείνη την εποχή ήμουν με τους μενοπτιστές, αλλά έκανα τα πάντα για την ομάδα, γιατί ήμουν πεπεισμένος ότι αυτή η ομάδα θα τα κατάφερνε. Αποφάσισα λοιπόν να βάλω ένα τέλος σε όλα όσα γίνονταν και είχαν στόχο να πλήξουν την ομάδα, και αυτό ακριβώς έκανα. Έβαλα σκοπό μου αυτή την ομάδα να την πάω μπροστά. Και την πήγα. Ο Αλφονσίν; Ο Αλφονσίν θα νοιαζόταν για τον Μπιλάρδο με τα προβλήματα που είχε;! Σε παρακαλώ.

Έκανα τα πάντα για τον σκοπό, για τα παιδιά, και για τον Μπιλάρδο επίσης. Δεν ήταν κακός άνθρωπος. Μην κοιτάς που τώρα λέω ότι είναι κακιά φάρα, και ότι για μένα πέθανε όταν παρέμεινε στην Ομοσπονδία Πο-

δοσφαίρου Αργεντινής* μετά το Μουντιάλ στη Νότιο Αφρική το 2010. Και ότι δεν πρόκειται να μου τον αναστήσει κανέννας. Μου είπαν ότι θέλει να μου μιλήσει, αλλά δεν υπάρχει περίπτωση! Καμιά! Το εννοούσα όταν το είπα, και το εννοώ ακόμα περισσότερο σήμερα. Δεν υπερβάλλω. Είναι η αλήθεια, η αλήθεια μου.

Βέβαια τίποτα από αυτά δε θα με κάνει να ξεχάσω που ήρθε στη Βαρκελώνη για να μου μιλήσει για το όραμά του. Το ένα πράγμα δεν αναιρεί το άλλο. Κι ήρθε η ώρα να διηγηθώ τα πράγματα όπως έγιναν, για να μιλάνε περισσότερο για την ομάδα κι όχι τόσο για το σύστημα του Μπιλάρδο.

Ο Κάρλος δε μας άφηνε να προπονηθούμε! Όταν μιλάνε για την τακτική του Μπιλάρδο, εγώ λέω: Ορίστε;! Αφού μία ημέρα πριν τον αγώνα με την Κορέα δεν ξέραμε πώς θα παίζαμε· δεν ξέραμε αν ο Μπουρρουτσάγα θα έπαιζε αριστερά ή δεξιά, αν ο Μπατίστα θα κάλυπτε το κέντρο ή τα πλάγια...

Αλλά είναι και μεγάλη αλήθεια, ναι, πως ο Μπιλάρδο ήρθε και με βρήκε όταν κανέννας δε με θυμόταν. Κανέννας.

Ήθελα να κερδίσω... τον επαναληπτικό

Όλοι νοιάζονταν περισσότερο για τον Πασσαρέλλα παρά για τον Μαραντόνα, και μια μέρα εκτός σεζόν ο Μπιλάρδο μου εμφανίστηκε στο Λιουρέτ ντε Μαρ. Ήταν Μάρτιος του '83 κι ακόμα είχε ψύχρα. Αλλά εγώ δεν ένιωθα ούτε κρύο ούτε ζέστη· το μόνο που μ' ενδιέφερε ήταν να

* Asociación del Fútbol Argentino, για συντομία AFA. (Σ.τ.Μ.)

προπονηθώ για να ξαναρχίσω να παίζω. Ήμουν σχεδόν τρεις μήνες στον πάγκο εξαιτίας της πουτάνας της ηπατίτιδας που είχα κολλήσει τον Δεκέμβριο του '82. Είχαμε κάνει ειδική προπόνηση με έναν τεχνικό της Μπάρτσα, τον Τζουάν Μαλγόζα, και μου έκανε παρέα ο Ρικάρντο Πρόσταμο, με τον οποίο ήμασταν μαζί στην ομάδα Αρχεντίνος. Μου έμενε ακόμα πολύ λίγο για να ξανακουμπήσω μπάλα έπειτα από τόσον καιρό και ήμουν τρελαμένος. Επιπλέον ήμουν αγχωμένος γιατί ακουγόταν ότι θα έφευγε ο προπονητής, ο Γερμανός Ούντο Λάττεκ, που μας τσάκιζε στις σωματικές ασκήσεις και δε μας άφηνε να πλησιάσουμε την μπαλίτσα, και θα ερχόταν ο Μενόττι. Αυτό ήταν ευλογία για μένα. Επιτέλους θα έنيωθα άνετα στην Μπάρτσα.

Ο Μπιλάρδο εμφανίστηκε λοιπόν από το πουθενά, μαζί με τον Χόρχε Συτερσπίλερ, που τότε ήταν ακόμα εκπρόσωπός μου. Έφτασε νύχτα και ήρθε στο γήπεδο κατευθείαν από το αεροδρόμιο Μπαράχας, μιλήσαμε μια στιγμούλα πριν από το δείπνο, και το επόμενο πρωί ο τρελός μου ζήτησε ένα σορτσάκι και βάλθηκε να κάνει μαζί μου τροχάδην. Σχεδόν έξι χιλιόμετρα – τα τελευταία της προπόνησης. Τρέχαμε, βαδίζαμε, τρέχαμε. Και μιλήσαμε, μιλήσαμε πολύ. Θυμάμαι καλά τον διάλογο που είχαμε.

«Θέλω να μάθω πώς είσαι...»

«Καλά, καλά, πάνε τρεις μήνες που δεν έχω παίξει, αλλά αύριο θα ξανακουμπήσω την μπάλα και μετά δε με σταματάει κανένας».

«Ωραία. Θα ήθελα να συζητήσω μαζί σου το ενδεχόμενο να συμμετάσχεις στην Εθνική».

«Κοίτα, Κάρλος, το συμβόλαιό μου λέει ότι, πέρα από

τους προκριματικούς, μπορώ να παίζω σε οποιονδήποτε αγώνα εφόσον η Μπαρτσελόνα δεν έχει κάποια σημαντική δέσμευση την ίδια μέρα. Αλλά η μόνη μου σημαντική δέσμευση είναι με τη φανέλα της Εθνικής».

Έπειτα μου έβαλε το θέμα των χρημάτων. Πάντα έβαζε το θέμα των χρημάτων ο Μπιλάρδο. Τα λεφτά, όπως έλεγε. Με ρώτησε αν θα είχα κάποια απαίτηση, αν θα ζητούσα κάτι...

«Όοοχι, μην ανησυχείς γι' αυτό... Γιατί να έχω πρόβλημα με τα χρήματα; Αν έρχομαι, είναι για την Εθνική και για να υπερασπιστώ την αργεντίνικη φανέλα. Τα λεφτά δε μ' ενδιαφέρουν καθόλου μα καθόλου...»

Δεν είχα παίξει στο Μουντιάλ του '78. Έπαιξα στο Μουντιάλ του '82 – αλλά μερικά πράγματα πήγαν άσχημα τότε, κι ένα από αυτά ήμουν εγώ. Ήμουν λιώμα από άποψη φυσικής κατάστασης πριν καν αρχίσουμε. Όχι όμως και ότι το '82 ήταν καταστροφή για την Αργεντινή! Με έναν τυπικά αργεντίνικο τρόπο, όταν κερδίσαμε το '78, ήμασταν όλοι Γκαρντέλ.* Και το '82, επειδή χάσαμε, όλοι στα τσακίδια! Αυτό δεν είναι δίκαιο.

Τέλος πάντων, το '82 δεν ήμουν στην καλύτερή μου φόρμα. Και ήθελα επαναληπτικό. Με όλη μου την ψυχή ήθελα έναν επαναληπτικό.

* Ο Κάρλος Γκαρντέλ ήταν θρυλικός ερμηνευτής του αργεντίνικου τάνγκο, το οποίο διέδωσε σε όλο τον κόσμο, λατρεμένος σαν θεός. Η λαϊκή έκφραση «¡Soy Gardel!» χρησιμοποιείται όπως οι ελληνικές «Είμαι θεός!» ή «Είμαι βασιλιάς!». Στην παρούσα μετάφραση προτιμήθηκε να μη γίνει η αντίστοιχη μεταφορά, ακριβώς γιατί το 1994, στο Μουντιάλ των Ηνωμένων Πολιτειών, πετυχαίνοντας ο Μαραντόνα το ωραίο γκολ κατά της Εθνικής Ελλάδας, ο εκφωνητής αναφώνησε με ξέφρενο ενθουσιασμό: «Ζει! Ο Γκαρντέλ ζει!». (Σ.τ.Μ.)

Στην πρώτη μου συνέντευξη αφότου γύρισα από το Μουντιάλ του '82 είπα ότι δεν είχα αποτύχει, ότι είχα κάνει ό,τι καλύτερο μπορούσα. Ωστόσο μέσα μου ήξερα ότι εγώ ήμουν αυτός που είχε χάσει τα περισσότερα εκείνη τη φορά – πολλές προσδοκίες, πολλή δημοσιότητα, πολλοί μαλάκες που περίμεναν να με δουν πεσμένο κάτω. Και θυμάμαι πολύ καθαρά ότι είχα πει: «Έλα, παιδιά! Συνέλθετε. Στην Αργεντινή υπάρχουν πράγματα πολύ πιο σημαντικά από τον Μαραντόνα. Θέλω να σβήσω αυτό το Μουντιάλ από το μυαλό μου και ν' αρχίσω να σκέφτομαι εκείνο του '86». Αυτό τους είπα το '82. Κι έναν χρόνο αργότερα είχα ήδη αρχίσει να προπονούμαι για να τους αποδείξω ότι το εννοούσα.

Ο Μπιλάρδο άρχισε να μου εξηγεί τις ιδέες του για το πώς ήθελε να παίξω εγώ και τέτοια πράγματα. Μου είπε να μη με τρομάζει η ηπατίτιδα, ότι είχε δύο περιπτώσεις στην Εστουδιάντες, τον Λετανού και τον Τρομπιάνι, κι ότι στην αρχή είναι δύσκολη η επιστροφή, αλλά μετά συνηθίζεις. Και μέσα στο γήπεδο ήταν έτοιμος να με αφήσει να κάνω ό,τι ήθελα. Με ήθελε ελεύθερο, να παίζω όπου μου ταίριαζε, και οι άλλοι να κινούνται γύρω από μένα. Με ήθελε από το κέντρο του γηπέδου και μπροστά, δε θα είχα να μαρκάρω άλλους παίκτες (αρχίδια που δε θα μάρκαρα!), όπως έκαναν ο Ρουμμενίγκε ή ο Χάνζι Μύλλερ στη Γερμανία. Τον ενθουσίαζε η Γερμανία. Θυμάμαι ότι μετά πήγε να μιλήσει με τον Στίλικε, που ήταν λίμπερο στη Ρεάλ Μαδρίτης. Συναντήθηκε και με τον γέρο Ντι Στέφανο. Ο Αλφρέντο είναι σπουδαίος τύπος. Πάντα τον αγαπούσα πολύ, πάντα. Ευέξαπτος σαν εμένα και πάντα μπροστά από την εποχή του. Σ' εκείνη τη συνάντηση είπε στον Μπιλάρδο ότι αυτό που έλειπε από

το αργεντίνικο ποδόσφαιρο ήταν η κινητικότητα και η δυναμική· όλοι έπρεπε να μαρκάρουν, όχι να παίζει ο καθένας μοναχός του. Και είναι αλήθεια, είχε δίκιο.

Κι αμέσως ο Μπιλάρδο μου πέταξε τη φράση που δεν πρόκειται να ξεχάσω ποτέ, ποτέ, ό,τι και να γίνει:

«Και κάτι ακόμα: Θα είσαι ο αρχηγός» μου είπε.

Η καρδιά μου εξερράγη, η καρδιά μου εξερράγη! Αφού δεν πέθανα από έμφραγμα εκείνη τη στιγμή, δε θα πεθάνω ποτέ. Ακόμα και σήμερα, όταν μου αναφέρουν ότι ήμουν, ότι ακόμα είμαι –ότι ακόμα είμαι!–, αρχηγός της Εθνικής, νιώθω το ίδιο σφίξιμο στο στήθος. Είναι σαν να κρατάω στην αγκαλιά μου τον εγγονό μου τον Μπενχάμιν, ίδια είναι η συγκίνηση. Είσαι αυτός που κάνει κουμάντο, που παίρνει τα πράγματα στα χέρια του. Δεν υπάρχει πιο υπέροχο πράγμα από το να είσαι αρχηγός μιας ομάδας. Και ακόμα περισσότερο της Εθνικής – είσαι η κεφαλή, η κεφαλή, στα σοβαρά.

Είχα το περιβραχιόνιο του αρχηγού της Αρχεντίνος Τζούνιορς, της Χουβενίλ και της Μπόκα – πρέπει να έχω μαζέψει πάνω από διακόσια περιβραχιόνια, γιατί σε κάθιζε ταξίδι αγόραζα από ένα... Αλλά αυτό που πραγματικά ήθελα ήταν να γίνω αρχηγός της εθνικής ομάδας. Ήμουν μόλις 24 χρόνων, μα ένιωθα έτοιμος. Ως τότε αρχηγός ήταν ο Πασσαρέλλα, αλλά τώρα είχε έρθει η σειρά μου.

Όταν σου δίνουν την αρχηγία, πρέπει πάση θυσία να μάθεις όλους τους συμπαίκτες σου. Ζήτησα και μου έφεραν βίντεο με το πώς έπαιζε ο ένας, πώς έπαιζε ο άλλος, ρωτούσα πολύ από το τηλέφωνο, τ' αδέρφια μου, τ' ανίψια μου. Με βοηθούσαν πολύ, μου τους περιέγραφαν, «Αυτός ξέρει τι κάνει» ή «Εκείνος θα έπρεπε να δίνει περισσότερες μεγάλες πάσες...». Μπορεί σήμερα

να φανεί αστείο σε κάποιους, αλλά την εποχή εκείνη δεν μπορούσες απλώς να δεις έναν αγώνα στην τηλεόραση· αναγκαζόσουν να βρεις πληροφορίες απ' όπου μπορούσες. Κι εγώ τις αναζητούσα παντού. Ακόμα περισσότερο όταν έγινα αρχηγός.

Έτσι έπρεπε να είναι η Εθνική του Μαραντόνα

Με το που έμαθα ότι το όνειρό μου να γίνω αρχηγός είχε πραγματοποιηθεί, πήρα μιαν απόφαση: Όλοι οι παίκτες έπρεπε να νιώθουν ότι το να παίζουν με τη φανέλα της Εθνικής ήταν το σημαντικότερο πράγμα του κόσμου, παρόλο που το πολύ χρήμα το κέρδιζες με τη φανέλα μιας ευρωπαϊκής ομάδας.

Έτσι ήθελα να είναι η Εθνική του Μαραντόνα, αυτό ήθελα να εδραιώσω.

Ήταν επίσης πολύ σημαντικό για μένα όταν ο Μπιλάρδο μου είπε ότι σε όλους τους αγώνες θα έπαιζα βασικός – και το ίδιο είπα κι εγώ στον Μαστσεράνο πολλά χρόνια αργότερα. Έπρεπε επίσης να το είχα πει και στον Μέσσι – ποτέ δεν το είπα, κι είναι ένας από τους ανοιχτούς λογαριασμούς που έχω. Κοίτα, δέχομαι αυτό που λένε μερικοί για την Εθνική, «Ο Μαραντόνα κι άλλοι δέκα», όπως αργότερα είπα κι εγώ «Ο Μαστσεράνο κι άλλοι δέκα», αλλά ποτέ δεν πίστεψα ότι θα μπορούσα να κερδίσω μόνος μου, γιατί αυτό δεν υπάρχει. Γι' αυτό αναγνωρίζω τη θυσία που κάνανε όλοι οι συμπαίκτες μου... Όλοι εκτός από τον Πασσαρέλλα δηλαδή.

Αλλά προτρέχω. Ήταν Μάρτιος του '83 και η όλη ιστορία μόλις άρχιζε. Και θα περνούσαν σχεδόν δύο χρόνια μέχρι να ξαναφορέσω τη φανέλα της Εθνικής.

Φαίνεται απίστευτο, αλλά έτσι ήταν. Εν τω μεταξύ ζούσα στο φουλ. Για μένα πάντα ο ένας χρόνος άξιζε για τρεις, ή για τέσσερις.

Μία εβδομάδα μετά από κείνη τη συνάντηση με τον Μπιλάρδο ξανάπαιξα: Είχα σταματήσει τρεις μήνες εξαιτίας της ηπατίτιδας. Φέραμε ισοπαλία 1-1 με την Μπέτις, αλλά το πιο σημαντικό ήταν ότι στον πάγκο καθόταν ο Φλάκο Μενόττι. Ήταν το ντεμπούτο του. Και με τον Φλάκο τα πράγματα ήταν εντελώς διαφορετικά για όλους. Τα παιδιά τον ερωτεύτηκαν για τον τρόπο που τους φερόταν. Φυσικά έρχονταν από τον Γερμανό, και ο Μενόττι σε σκλάβωνε με τα λόγια του. Σκεφτείτε ότι μέχρι κι ο Γκουαρντιόλα πήγε να τον βρει μόλις αποφάσισε να γίνει προπονητής. Ακόμα και σήμερα, όταν τα παιδιά εκείνης της Μπάρτσα συναντηθούν, το πρώτο που ρωτάνε είναι για τον Φλάκο.

Απόλαυσα πολύ εκείνη την Μπαρτσελόνα, και θυμάμαι κάτι φοβερούς αγώνες, όπως έναν με τη Ρεάλ Μαδρίτης στο Μπερναμπέου. Τους κερδίσαμε 2-0, κι εγώ έβαλα μια γκολάρα που τη θυμούνται ακόμα, γιατί ξεκίνησα πριν το κέντρο του γηπέδου, σε μια εκπληκτική αντεπίθεση. Ο τερματοφύλακας, ο Αγουστίν, βγήκε στο ύψος της μικρής περιοχής· τον πέρασα και βρέθηκα μόνος απέναντι στο τέρμα. Έβλεπα ότι από πίσω μου έτρεχε ο Χουάν Χοσέ, ο οποίος ήταν ένας αμυντικός κοντούλης, με γένια, ξανθός και με πολύ μακριά μαλλιά. Προσποιήθηκα ότι θα έμπαινα με την μπάλα στο τέρμα, σταμάτησα, τον περίμενα και, όταν έφτασε, χτύπησα την μπάλα προς τα αριστερά με την έξω πλευρά του ποδιού μου, σχεδόν πάνω στη γραμμή. Ο τύπος πέρασε από μπροστά μου και καρφώθηκε με τα πόδια ανοιχτά

στο δοκάρι. Οουουουχχχ, το σκέφτομαι και πονάω ο ίδιος. Έδωσα ένα σιγανό χτύπημα στην μπάλα και γκολ... Το Μπερναμπέου σηκώθηκε όρθιο για να με χειροκροτήσει.

Με τον Φλάκο Μενόττι επικεφαλής, ήρθαμε τέταρτοι στο πρωτάθλημα. Έπαιξα στους επτά τελευταίους αγώνες και φτάσαμε να κερδίσουμε το Κόπα δελ Ρέυ. Και μάλιστα κόντρα σε μια Ρεάλ Μαδρίτης ενός μεγάλου, του δον Αλφρέντο Ντι Στέφανο. Ο στόχος ήταν να πάρουμε το επόμενο πρωτάθλημα.

Νόμιζα πως δε θα μου ξανασυνέβαινε κάτι τόσο άσχημο όσο η ηπατίτιδα. Αλλά μου συνέβη... Ξεκινήσαμε χάνοντας, όμως αυτό δεν ήταν το χειρότερο. Το χειρότερο ήρθε στην τέταρτη αγωνιστική, όταν φιλοξενούσαμε την Αθλέτικ Μπιλμπάο στο Καμπ Νου. Ήταν ένα κλασικό ματς με τους Βάσκους, και η ομάδα πραγματικά έβαλε τα δυνατά της.

Θυμίζει μυθιστόρημα, αλλά η ιστορία είναι πραγματική. Συνέβη σ' εμένα, κι ακόμα με πονάει...

Και την ξαναδιηγούμαι γιατί υπάρχει ένα πρόσωπο που έπαιξε βασικό ρόλο εκείνη τη στιγμή και ξαναέπαιξε βασικό ρόλο πολύ πιο κοντά στο Μουντιάλ, όταν πια σχεδόν δεν υπήρχε χρόνος. Μιλώ για τον γιατρό Ρουμπέν Νταρίο Ολίβα. Τον «Τόρδο». Ή «Λόκο»,* με όλο τον σεβασμό. Το ξέρει ότι τον αποκαλώ έτσι. Και χρειάστηκε να τον καλέσω εκείνη τη στιγμή. Ναι, όταν ο Βάσκος Γκοϋκοετσέα μου έσπασε το πόδι.

* «El Tordo» και «El Loco» στο πρωτότυπο, «Άτσαλος» και «Τρελός» αντίστοιχα. Ωστόσο «Tordo Loco» σημαίνει «Μοναχικό Κοτόφι». (Σ.τ.Μ.)

Ήταν στις 24 Σεπτεμβρίου του 1983. Θυμάμαι την ημερομηνία λες και έβαλα κάποιον σπουδαίο γκολ εκείνη τη μέρα. Και πώς να την ξεχάσω, αφού ήταν ο χειρότερος τραυματισμός που έχω υποστεί σε όλη μου την καριέρα; Το τι ξύλο έπεφτε στο ισπανικό ποδόσφαιρο εκείνη την εποχή! Ήταν θαύμα αν κάποιος δεν έσπαγε κάτι σε κάποιον αγώνα. Πάντα διηγούμαι την ιστορία για τον πιτσιρικά που επισκέφτηκα στο νοσοκομείο γιατί τον είχε χτυπήσει αυτοκίνητο και ήθελε να με γνωρίσει. Καθώς έφευγα από το δωμάτιο βιαστικά, γιατί ήταν η μέρα του αγώνα με την Μπιλμπάο, ο πιτσιρικάς μου φώναξε από το κρεβάτι να προσέχω... Ένωσα ένα ρίγος να διατρέχει τη σπονδυλική μου στήλη, γιατί αυτά τα πράγματα, βλέπεις, σου κάνουν εντύπωση. Όμως ήμουν τόσο συνηθισμένος να με χτυπάνε – γιατί αυτό το παιχνίδι να είναι διαφορετικό;

Ο αγώνας κυλούσε καλά για μας. Κερδίζαμε 3-0 και ο Σούστερ πρόσεχε τον Γκούκοετσέα. Είχαν προϊστορία οι δυο τους, γιατί παλιότερα ο Βάσκος είχε τραυματίσει τον Σούστερ. Το στάδιο κόντευε να γκρεμιστεί υποστηρίζοντας τον Γερμανό, κι ο άλλος ήθελε να τον φάει ζωντανό. Ήθελε να τον σκοτώσει. Επειδή με μάρκαρα, τον είχα δίπλα μου, οπότε του είπα:

«Ήσυχα, Γκούκο, ηρέμησε. Θα φας καμιά κίτρινη και δεν αξίζει, χάνετε 3-0...».

Όχι, όχι, δεν ήθελα να τον φουντώσω. Σου ορκίζομαι όχι. Έτσιμίλαγα με τους αντιπάλους μου, προπαντός μ' εκείνους που με μάρκαραν. Και φυσικά είχα τον νου μου μη μου κάνουν καμιά ζημιά. Μα εκείνο το βράδυ δεν τον είδα να έρχεται, δεν τον είδα να έρχεται! Αλλιώς θα πήδαγα.

Η φάση έχει προβληθεί χίλιες φορές από την τηλεόραση και τώρα μπορείς να τη βρεις στο διαδίκτυο. Διεκδίκησα την μπάλα στον δικό μας αγωνιστικό χώρο, σχεδόν στη μέση του γηπέδου. Την πήρα και την κοντρολάρα με το αριστερό μου πόδι, ώστε να γυρίσω και να ξεκινήσω την επίθεσή μου – η καλύτερη κίνησή μου. Με τα γρήγορα σπριντ μου τους σκότωνα τους αμυντικούς.

Αλλά, με το που πάτησα το αριστερό μου πόδι για να στρίψω και να φύγω, άκουσα το χτύπημα. Σου ορκίζομαι, ήταν ο ίδιος ήχος που κάνει το ξύλο όταν σπάει. Το άκουσα. Κι ακόμα το ακούω. Ο πρώτος που έφτασε, θυμάμαι, ήταν ο Μιγκέλι...

«Πώς είσαι, πώς είσαι;!» μου φώναζε.

«Με τσάκισε, με τσάκισε...» του απάντησα κλαίγοντας.

Με πήγαν κατευθείαν από το Καμπ Νου στο νοσοκομείο, μ' ένα φορτηγάκι που σήμερα θα σ' έκανε να ντρέπεσαι. Ούτε ασθενοφόρο δεν υπήρχε. Κι όταν μ' έβαλαν στο δωμάτιο, το μόνο που ήθελα να μάθω ήταν πότε θα ξανάπαιζα. Αν θα ξανάπαιζα... Τη στιγμή εκείνη έφτασε ο Φλάκο Μενόττι. Έσκυψε και, με αυτή τη φωνή από το τσιγάρο που έχει, μου είπε: «Ντιέγκο, θα επανέλθεις γρήγορα. Και μακάρι η ταλαιπωρία σου να χρησιμεύσει για κάτι, για να σταματήσει αυτή η βία». Τότε παίζανε πολύ σκληρά, σοβαρά το λέω.

Κι όταν ήρθε ο Γκονθάλεθ Άδριο, που ήταν ο γιατρός που θα με χειρουργούσε, του είπα:

«Θέλω να επιστρέψω στα γήπεδα γρήγορα, γιατρέ. Κάντε ό,τι πρέπει να κάνετε, αλλά θέλω να επιστρέψω γρήγορα».

Για να συμβεί αυτό όμως είχα ανάγκη τα χέρια του

μάγου. Του Τόρδο. Του Λόκο. Ναι, του Ολίβα. Ήρθε στο Μπουένος Άιρες μαζί μου. Του τηλεφώνησα, γιατί ζούσε στο Μιλάνο, κι εμφανίστηκε αμέσως. Το είχε κάνει πολλές φορές. Για μικροπράματα, για μια κράμπα, ένα πονάκι. Φαντάσου γι' αυτό... Επιπλέον, αν εκείνο το βράδυ είχε έρθει εγκαίρως, είμαι σίγουρος ότι δε θα με χειρουργούσαν. Είμαι σίγουρος. Ο τύπος είχε ένα χέρι που μπορούσε να σου γιατρέψει το κάταγμα χωρίς χειρουργείο.

Όπως είπα και πριν, ξαναδιηγούμαι αυτή την ιστορία γιατί ο τύπος έπαιξε βασικότατο ρόλο στην εμφάνισή μου στο Μουντιάλ. Εκείνη τη φορά έβαλε με τον Γκονθάλεθ Άδριο ένα στοίχημα.

«Αν μέσα σε δεκαπέντε μέρες οι ακτινογραφίες δείξουν ότι το οστό έχει αρχίσει να θεραπεύεται, την αγωγή για να επανέλθει θα τη συνεχίσω εγώ, με τον τρόπο μου. Αν όχι, το αφήνω σ' εσάς».

«Ευχαρίστως» του απάντησε ο Γαλικιανός, ο οποίος το είχε σίγουρο πως θα περνούσα έξι μήνες χωρίς να μπορώ να το πατήσω.

Πριν κλείσουν οι δεκαπέντε μέρες, άφησα τον αστράγαλό μου στα χέρια αυτού του σοφού. Μου έβγαλε τον γύψο, μου έκανε ακτινογραφία και μου είπε:

«Πάτα».

Το ξαναδιηγούμαι και ξαναισθάνομαι φόβο.

«Είσαι τρελός;»

Αλλά πάτησα. Και δε με πόνεσε.

Έπειτα από μία βδομάδα πήγαμε να δούμε τον Γκονθάλεθ Άδριο, να κάνουμε κάποια τεστ. Παρά λίγο να πάθει έμφραγμα όταν με είδε να φτάνω με τις πατερίτσες, αλλά χωρίς γύψο.

«Εξετάστε με, γιατρέ, παρακαλώ» του είπα. Του έδωσα τις πατερίτσες και κατέβηκα περπατώντας τη σκάλα.

Φυσικά ο Ολίβα κέρδισε το στοίχημα κι εγώ γύρισα στο Μπουένος Άιρες για να αναρρώσω. Σε 106 μέρες έπαιζα και πάλι, εναντίον της Σεβίλλης. Την κερδίσαμε 3-0 κι έβαλα δύο γκολ. Ο Φλάκο Μενόττι μ' έβγαλε πριν το τέλος και δέχτηκα έναν πανζουρλισμό χειροκροτημάτων, από τους μεγαλύτερους που θυμάμαι στην καριέρα μου. Εγώ χειροκρότησα τον Ολίβα, γιατί χάρη σ' εκείνον ο αστράγαλός μου εξακολουθούσε να είναι ο αστράγαλός μου. Το ξέρεις ότι, όπως μου εξήγησε, είχα καλύτερο έλεγχο της μπάλας επειδή ο αστράγαλός μου έκανε πιο πλατιά στροφή από το συνηθισμένο;

Λοιπόν, χάρη στη δουλειά του δεν έχασα τον αστράγαλό μου. Και δεν ήταν το μόνο πράγμα που κατάφερα να μη χάσω – αλλά αυτό θα συνέβαινε αργότερα, πιο κοντά στο Μουντιάλ. Πρώτα θα μετακόμιζα...

Στη Νάπολι άρχισε μια άλλη ζωή

Εν τω μεταξύ είχε περάσει ένας ολόκληρος χρόνος από κείνη την πρώτη συνάντηση με τον Μπιλάρδο κι εγώ συνέχιζα να μη φοράω τη φανέλα της Εθνικής. Και θα περνούσε άλλος ένας χρόνος ακόμα. Όλο το '84, ολόκληρο. Πούστη μου, το σκέφτομαι τώρα και μου φαίνεται σαν ψέμα. Πώς άντεξα; Νομίζω πως ούτε κι εγώ έχω απάντηση σ' αυτό. Ο Μπιλάρδο έλεγε πως δε μας καλούσε γιατί οι ομάδες οι έξω δε μας παραχωρούσαν για τους φιλικούς αγώνες. Αυτό έχει αλλάξει προς το καλύτερο, έτσι; Γιατί, αν δεν άλλαζε αυτό, αν δεν επέβαλλαν

στις ομάδες να παραχωρούν τους παίκτες τους, παρά το χρήμα που πέφτει στο ποδόσφαιρο σήμερα, δε θα υπήρχαν πια εθνικές ομάδες· θα υπήρχαν οι ομάδες των πρωταθλημάτων, και οι πιο ισχυρές, αυτές με το περισσότερο χρήμα, θα είχαν και τους καλύτερους παίκτες. Αυτό συνέβη κάποτε με τον Σίλβιο Μπερλουσκόνι, όταν ήταν το αφεντικό της Μίλαν και εκεί πήγαιναν όλοι οι μεγάλοι παίκτες. Αλλά ένα μπορώ να πω στα σίγουρα: Ποτέ δε συμφώνησα με αυτή την τακτική, ποτέ δε θα φορούσα άλλη φανέλα που δε θα ήταν αυτή με τις γαλάζιες και άσπρες ρίγες.

Είναι αλήθεια ότι εκείνο τον καιρό άλλαξα φανέλα, ναι. Αλλά ομάδας. Με την Μπαρτσελόνα δεν πήγαινε άλλο, η σχέση μου με τον Τζουζέπ Λουίς Νούνιες, τον πρόεδρο, ήταν η χειριστη, κι έληξα τη συνεργασία μου με την Μπάρτσα με τις μπουνιές. Στα σοβαρά με τις μπουνιές. Το ίδιο και με τους παίκτες της Αθλέτικ Μπιλμπάο, στον άλλον τελικό του Κόπα δελ Ρέυ.

Τότε πήγα στη Νάπολι, και στη Νάπολι άρχισε μια άλλη ζωή. Προσγειώθηκα στο Σαν Πάολο τον Ιούλιο του '84, ακριβώς σε μια περίοδο που η Εθνική τα πήγαινε άσχημα, άσχημα. Αλλά ακόμα πιο άσχημα τα πήγαινε εγώ. Οικονομικά, η κατάστασή μου ήταν μια καταστροφή. Όπως έχω ήδη πει πολλές φορές, εκείνη την εποχή έπρεπε να κάνω μια καινούρια αρχή και η Νάπολι παρουσιάστηκε ως ευκαιρία. Ήμουν διαλυμένος, ναι, και δε μιλάω για τον αστράγαλό μου. Είχα μείνει χωρίς λεφτά, ξεκίνησα πάλι σχεδόν από το μηδέν...

Λέω πως ήταν μια από τις χειρότερες περιόδους και για την Εθνική επειδή έπαιζε μια σειρά φιλικών –στους οποίους ο Μπιλάρδο δε μας καλούσε εμάς που παίζαμε

στο εξωτερικό γιατί οι ομάδες δε μας άφηναν– και τίποτα δεν της πήγαινε καλά. Ισοπαλία με τη Βραζιλία, ήττα και ισοπαλία με την Ουρουγουάη, ήττα από την Κολομβία... Και τότε άρχισαν οι κριτικές, οι σκληρές κριτικές. Τη σφαγίασαν την ομάδα. Πιστεύω ότι αυτό γινόταν επειδή συσχέτισαν τον Μπιλάρδο με τον Οσβάλντο Ζουμπελντία. Ήταν προκατειλημμένοι εναντίον του Μπιλάρδο γιατί είχε τον Ζουμπελντία προπονητή του, γιατί ερχόταν από εκεί που ερχόταν, για όλα όσα είχαν συμβεί, ή έλεγαν ότι είχαν συμβεί, δεν ξέρω, με την Εστουδιάντες δε λα Πλάτα παλιά. Ήταν μια σύγκρουση μεταξύ διαφορετικών στιλ, όπου όλοι τα έβαζαν με όλους. Οι μενοττιστές εναντίον των μπιλαρδιστών, οι μπιλαρδιστές εναντίον των μενοττιστών – κι όλα όσα έρχονταν από πίσω. Και οι ποδοσφαιριστές βρισκόμασταν στη μέση.

Σύντομα όμως, τον Σεπτέμβριο, ξεκίνησα να παίζω με τη Νάπολι και άρχισα να αντιλαμβάνομαι ότι τα πράγματα θα ήταν δύσκολα, ότι θ' αναγκαζόμουν να τραβήξω πολύ κουπί. Τότε η Εθνική βελτιώθηκε και έδωσε μια σειρά φοβερών φιλικών στην Ευρώπη: Κέρδισε την Ελβετία, το Βέλγιο και τη Γερμανία... Εκείνη τη μέρα του 3-1 με δύο γκολ του «Μπότσα» [Πόνσε] κι ένα του «Μπούρρου» [Μπουρρουτσάγα], νομίζω στο Ντύσσελντορφ, κι επίσης το σουτ του Μπότσα από τη μέση του γηπέδου που έσκασε στο οριζόντιο δοκάρι, ο Μπιλάρδο είπε γι' άλλη μια φορά δημόσια ότι εγώ ήμουν ο μόνος αρχηγός της ομάδας. Και ο Μπεκενμπάουερ, ο Φραντς Μπεκενμπάουερ, ναι, που καθόταν δίπλα, μπήκε στη συζήτηση και είπε: «Αν δεν τον βάλετε, να μου τον δώσετε εμένα».

Εκείνη την περίοδο εγώ νοιαζόμουν τόσο να βάλω τη Νάπολι στη μεγάλη μάχη όσο και να συνέλθω οικονομικά. Κι εν τω μεταξύ περίμενα τη στιγμή να ξαναπαίξω στην Εθνική Αργεντινής. Και μόνο η ιδέα ότι αυτό δε θα γινόταν μέχρι τους προκριματικούς με τρέλαινε. Οι προκριματικοί απείχαν μια αιωνιότητα! Για οτιδήποτε άλλο χρειαζόταν να πάω κόντρα στους κανόνες.

Εντάξει, ξέρεις, εμένα δε μου καιγόταν καρφάκι να πηγαίνω κόντρα στους κανόνες, προπαντός αν είναι άδικοι. Και συνεχίζει να μη μου καίγεται.

Προσπαθούσα να δώσω τον καλύτερο εαυτό μου στο γήπεδο, ώστε να καταλάβουν οι πάντες ότι στην καρδιά μου δεν υπήρχε χώρος παρά μόνο για τη Νάπολι. Αλλά ήθελα να κάνω το ίδιο και για την Εθνική. Αυτό δεν ήταν εύκολο, αλλά μου άρεσε: Ήθελα να τα κερδίσω όλα και με τις δύο φανέλες.

Όλο τον καιρό επικοινωνούσα με τα παιδιά της Εθνικής. Κάθε φορά που έπαιζαν, τους έστελνα τηλεγραφήματα, χαιρετισμούς, έκανα δηλώσεις· ήθελα να μάθουν ότι ήμουν μαζί τους, ακόμα κι αν δεν έβγαινα στο γήπεδο.

Ότι ήμουν ο αρχηγός.

Θυμάμαι ότι εκείνες τις μέρες περίπου μ' έκανε πραγματικά να βγω από τα ρούχα μου ο Τότο Λορέντσο, ένας τύπος πολύ αγαπητός και πολύ γνωστός στην Ιταλία. Τον ρώτησαν για την επιλογή μου ως αρχηγού της Εθνικής, γιατί διάλεξαν εμένα κι όχι τον Πασσαρέλλα, κι ο Τότο απάντησε ότι έπρεπε να αναρωτηθεί κανείς τι σημαίνει να είναι κάποιος αρχηγός. Ότι πρώτα πρώτα πρέπει να είναι ο βασικός συνεργάτης του προπονητή, ότι πρέπει να είναι αυτός που θα δέχεται όλες τις πληροφορίες στα αποδυτήρια και τον οποίο οι συμπαίκτες

του θα εμπιστεύονται... Αυτός που θα αναλαμβάνει τις ευθύνες στις πιο σημαντικές στιγμές. Ο Λορέντσο είπε ότι ο Πασσαρέλλα (άντε πάλι με τον Πασσαρέλλα!) ήταν ένας ηγέτης, ένας στρατηγός, κι ότι μια φορά στο Γουέμπλεϋ ο ίδιος τον είχε δει πώς είχε δώσει στον Κέβιν Κίγκαν να καταλάβει ποιος ήταν ο αρχηγός... Και τέλειωσε ρωτώντας αν εγώ, αν ο Μαραντόνα ήταν σε κατάσταση να αναλάβει όλες αυτές τις ευθύνες. Γαμώ την πουτάνα μου, ναιiiiiii, φυσικάααααα, αυτό ακριβώς ήθελα κι εγώ. Αλλά έπρεπε να βγω στο γήπεδο για να το αποδείξω, για να αποδείξω το καθετί από αυτά.

Γιατί εν τω μεταξύ εγώ έβλεπα την Εθνική από μακριά. Έβλεπα πώς ο Μπιλάρδο επάνδρωνε την ομάδα με ποδοσφαιριστές που έπαιζαν στην Αργεντινή. Πουμπίδο, Ρουτζέρι, Γκαρρέ, Γκαρέκα, Καμίνιο, Μπράουν, Ντερτύσια, Τροσσέρο, Πασκούλλι, Ρινάλντι, Μπουρρουτσάγα, Ρούσσο, Πόνσε, Τζούστι, Μάρσικο, Ίσλας, Κλάουσεν, Μποτσίνι... Αυτοί έπαιζαν στα φιλικά, με το μάτι τους ήδη στους προκριματικούς. Σε αυτή την ομάδα κάποια στιγμή έπρεπε να προστεθώ κι εγώ, σίγουρα, και ο «Πάτο» Φιγιόλ. Και ο Πασσαρέλλα, οπωσδήποτε, γιατί τα μέσα ήταν ενθουσιασμένα μαζί του και ρωτούσαν τον Μπιλάρδο όλη την ώρα. Οι δημοσιογράφοι δεν τον ρωτούσαν για μένα· ρωτούσαν για τον Πασσαρέλλα. Και οι υπόλοιποι από το εξωτερικό θα ήταν ο Βαλντάνο, ο Μπάρμπας, ο Καλδερόν... Κανένας άλλος. Δεν ήταν όπως τώρα, που οι περισσότεροι είναι από ομάδες του εξωτερικού, καμία σχέση. Τρεις τέσσερις το πολύ. Όχι παραπάνω.

Εγώ τους παρακολουθούσα από μακριά, από το καινούριο μου σπίτι στη συνοικία Ποζίλλιπο, στη Βία Σιπιόνε Καπέσε 3 – κάθε φορά ένιωθα όλο και πιο καλά

προσαρμοσμένος στη Νάπολη και κάθε φορά έπαιζα όλο και καλύτερα στη Νάπολι. Τον Φεβρουάριο του '85 βρισκόμασταν στη μέση του βαθμολογικού πίνακα, αλλά ήμασταν αήττητοι – είχαμε τις περισσότερες νίκες από κάθε άλλη ομάδα εκείνη τη χρονιά. Κερδίσαμε 4-0 τη Λάτσιο, θυμάμαι, και τους είχα χώσει τα τρία. Εγώ είχα 11 γκολ. Με δύο γκολ διαφορά, όχι περισσότερα, πίσω από τον Πλατινί, τον Μισέλ Πλατινί, μάλιστα, κύριε, που ήδη με τρέλαινε. Με άλλους 16 βαθμούς μπορούσαμε να τελειώσουμε τη σεζόν στην πέμπτη θέση και να προκριθούμε στο ΟΥΕΦΑ.

Και τότε σκέφτηκα πως ήταν η τέλεια στιγμή για ν' αρχίσω την πίεση. Ήδη τους είχα αποδείξει τι μπορούσα να δώσω· είχε έρθει η ώρα πια να παίξω και στην Εθνική. Ήθελα προηγουμένως να παίξω σε τρεις φιλικούς αγώνες, ήθελα να είμαι με τα παιδιά πριν αρχίσουν οι προκριματικοί. Ο Μπιλάρδο εξακολούθησε να λέει ότι εγώ ήμουν ο μόνος αρχηγός, αλλά δε με καλούσε, δε με καλούσε.

Οπότε πήρα την κατάσταση στα χέρια μου.

Κι έγινε ο χαμός

Την Κυριακή 21 Απριλίου, αφού κερδίσαμε 3-1 την Ίντερ στο Σαν Πάολο, άρπαξα το μικρόφωνο στη συνέντευξη Τύπου και, πριν με ρωτήσει κανείς οτιδήποτε, δήλωσα: «Την Κυριακή 5 Μαΐου, μετά τον αγώνα με τη Γιουβέντους, εγώ πετάω για Αργεντινή, ό,τι και να γίνει. Ούτε καν ο πρόεδρος Σάντρο Περτίνι δε θα μπορέσει να με εμποδίσει να κάνω αυτό το ταξίδι, γιατί δεν μπορεί να σταματήσει τα αεροπλάνα που φεύγουν από τη Ρώμη...».

Κι έγινε ο χαμός.

Την επόμενη βδομάδα, στις 28, παίξαμε με τη Ρόμα, στο Ολίμπικο. Φέραμε ισοπαλία 1-1. Κι εγώ επέμεινα και πάλι μετά τον αγώνα: «Θέλω να με καταλάβετε. Δεν είναι πρόθεσή μου να πάω στη χώρα μου με το ζόρι, αλλά θέλω σαν απελπισμένος να παίξω στην Εθνική και να τεθώ στη διάθεση του Μπιλάρδο στις 6 Μαΐου. Πιστεύω πως έχω λόγους που το κάνω, και πρέπει να με καταλάβετε, όχι;».

Όχι, οι Ιταλιάνοι δεν καταλάβαιναν τίποτα. Αρχίζοντας από τον Ματαρρέζε, τον Αντόνιο Ματαρρέζε, που ήταν ο πρόεδρος της ιταλικής Ομοσπονδίας. Είναι αλήθεια ότι είχαμε να παίξουμε με την Ουντινέζε, που ήταν υποψήφια για υποβιβασμό, και του παραπονιούνταν άλλες ομάδες που κινδύνευαν, όπως η Αβελίνο, η Κόμο και η Άσκολι, νομίζω. Αλλά εγώ δεν είπα ότι θα έφευγα και δε θα ξαναγυρνούσα! Ήμουν διατεθειμένος να παίξω σε όσους αγώνες χρειαζόταν, και με τις δύο φανέλες. Ούτε και στον Κορράντο Φερλαΐνο, τον πρόεδρο της Νάπολι, και τον Ρίνο Μαρτσέζι, τον προπονητή, άρεσε. Αλλά είχαν αρχίσει πια να με γνωρίζουν. Είχαν αρχίσει πια να συνειδητοποιούν ότι, όταν εμένα μου έμπαινε κάτι στο μυαλό, κανέννας δε μου το έβγαζε.

Την Κυριακή 5 Μαΐου, πριν από τον αγώνα με τη Γιούβε, ξανάδωσα συνέντευξη. Λες και ήμουν πρόεδρος, έδινα συνεντεύξεις κάθε μέρα. Αλλά ήμουν φουντωμένος επειδή η ιταλική Ομοσπονδία είχε στείλει τέλεξ την Παρασκευή στις ομάδες –στη Νάπολι για μένα και στη Φιορεντίνα για τον Πασσαρέλλα– λέγοντάς τους ότι δεν επιτρεπόταν να φύγουμε από τη χώρα ώσπου να τελειώσει το πρωτάθλημα. Και μας απειλούσαν με αποκλεισμό.

